

Koulu kylän sydämenä

Saukkojärven kansakoulu oli kylän keskipiste, tiedon ja uusien asioiden tuoja.

Erityisesti 1930-luvulla koululla elettiin vaurasta elämää, joka säteili koko kylän alueelle. Koulun navetassa ammui 3–4 lehmää, joita kotiapulainen hoiti ja lypsi. Navetan etuosassa rouskutteli muutamana vuonna myös hevonen. Aitan vierellä häkissä kaakattivat kanat.

Opettajan aviomies perusti sekatarvakaupan pihapiiriin pystyttämäänsä rakennukseen. Hän osti ns. sekajuna-auton, johon mahtui kymmenen matkustajaa ja lavalle rahtitavaraa. Parhaimmillaan koulun pihassa seisoivat kaksi ”sekajuna-autoa” ja henkilöauto opettajaperheen yksityisiä ajopaikkoja varten. Opettaja osti myös ”raadion”, joka oli kylässä järjestyksessä toinen. Ensimmäinen valtion puhelin saatiin koululle 1930-luvulla.

Koulua ympäröivillä pelloilla viljeltiin perunaa ja heinää, metsäniityillä hääräsivät heinämiehet. Polttopuut kuuluivat opettajan luontaisetuihin, ja niitä tarvittiin paljon. Koulun luokkahuoneissa, eteisessä ja opettajan asuinhuoneissa oli yhteensä seitsemän tulipesää. Asuntolan leivinuunissa paistuivat ruislimput lasten ruuaksi. Hellassa paloi tuli varhaisesta aamusta iltaan asti, kun ”asuntolan täti” valmisti ruokaa hoidokeilleen. Poikaintuvassa ja asuntolanhoitajan kamarissa lämpesivät pönttöuunit. Puuta poltettiin myös navettapadan alla ja saunassa, jossa pestiin opettajan perheen ja asuntolan pyykki. Kylän isännät kilpailivat koulun puunhankinnasta.

Koulu työllisti opettajan, poikien käsityönopettajan, asuntolanhoitajan, siivoja-vahtimestarin ja pyykkäriä. Opettajan perhe tarvitsi sisäkön, karjanhoitajan, kauppa-apulaisen, auton apumiehiä ja heinämiehiä.

Koulu oli lasten ja nuorten kokoontumispaikka. Asuntolan lasten kanssa leikittiin ja urheiltiin iltaisin. Iloiset huudot ja kisailun äänet kiirivät ympäri kylän. Joulujuhlat, äitienpäivät, kodinpäivät, raittiusjuhlat ja ”kirkonmenot” sekä seurat kokosivat väkeä. Koulun portaita hipova kylätie tarjosi kaikille mahdollisuuden tulla lähelle, nähdä ja osallistua koulun elämään.

Saukkojärven vanhan koulun luokkahuoneissa ja opettajan asunnossa on aistittavissa tuon ajan tunnelma. Pihapiiri rakennuksineen on entistetty 1930-luvun tilaan. Kävijä odottaa vain milloin luokan ovet avautuvat ja lapset tulvahtavat pihalle leikkimään...